

OZONLAGET

- Af Thorkild Bjørnvig: *Epimetheus. Miljødigte 1980-90*

1

Det drejer sig ikke mere om, at vi ikke ved det.

Drivhuseffekten: den af klimaændringer tilbageholdte solvarme.

Nedbrydningen af ozonlaget: åbningen for den ultraviolette stråling.

Forgiftningen af grundvand, søer, vandløb og have –
af luften, den stillestående og den partikelbærende:
smog og svovlforsuring. Trædøden og træfældningen.

Vi ved, hvad vi ikke må, nøjagtigt, som at vi ikke må svindle,
lyve, forgive, slå ihjel. Denne nye viden er nu lige så triviel,
og den etik lige så grundigt ignoreret, foragtet og overtrådt.

2

Freon fra spraydåser, skumgummi, plast,
fra kompressorhornenes hylen ved fodboldkampe
føjes til urgammelt udslip af metangas fra termittuer.

Bliver for meget for ozonlaget. Men nedskæring af produktionen
truer arbejdspladser, betalingsbalance. Og yderligere murrer
et spørgsmål, vel i de fleste, hvad enten de finder samfundet

retfærdigt eller uretfærdigt: Er livet værd at leve, uden
disse civilisationsfor nøjelser og -bekvemmeligheder? Er prisen
for en reddet klode ikke et ubekvemt dødkedsommeligt liv?

3

Føj dertil angrebet på skovene, siden urtid de dragende og skræmmende, fra begrænset afbrænding og svedjebrug, hvor de fornys, til rydning for blivende agerbrug, fældning til skib, hus og brændsel.

Som et led i krigsførelsen: afløvning af junglen i Vietnam, skovafbrænding i Israel. Og i Sydfrankrig for at blotlægge luksusbyggegrunde. Effektivt, profitabelt, som skovhugstfirmaernes

motorsave gennem regnskovene. Årtusinders vækst styrtet på minutter. Overalt på kloden falder de, ungtræer eller livstræer, Ygdrasiler incognito, som forbandt og opretholdt jord og stratosfære.

4

Hvad venter os? Katastrofen i slow motion, eller, hvis bomben kastes, katastrofen i quick motion. Hvordan hindre den? Kun ved det mulige, som anses for umuligt:

Ved en tilbagekobling til aktiverede indsigter, årtusinders, Som årringe i en rød fyr. Ved en overvindelse af det overflødige Hastværks eufori. Ved en næropfattelse af vind-

Bevægende græsstrå, af børns leg og svalers, af det åbne lidende Eller elskende ansigt, den grundende eller dansende krop. En fjernopfattelse, som astronautens, af den underblå jord.